

Oponentský posudek k diplomové práci Kateřiny Šonové *Pietní vzpomínka na vyhlazení obce Lidice v Gymnáziu Kladno*

Kateřina Šonová zvolila jako téma svého výzkumu zmapování průběhu pietní vzpomínky na lidickou tragédii, která každoročně probíhá v budově kladenského gymnázia. Všimla si, zda a jak jsou o ní informováni studenti gymnázia. Uskutečnila rozhovory i s několika vyučujícími a dvěma narátorkami, jejichž rodin se zločin v Lidicích přímo dotkl.

Základem práce je kvalitativní výzkum, který autorka založila na interpretaci pořízených rozhovorů. Provedla nezbytnou kritickou rešerši pramenů. Úvodní část práce je uchopena na základě časového kontrastu přiblížení osudného dne 10. června 1942, kdy byly lidické ženy a děti soustředěny v tělocvičně gymnázia, a dne 10. června 2015, kdy do školy přicházejí studenti na vyučovací den, avšak zároveň zde probíhá každoroční pietní vzpomínková akce na tragické události. Kontrast autorka zvolila i ve výběru narátorek a narátorů z řad studentů a vyučujících. U studentů kladla důraz na určité povědomí o lidických událostech, u vyučujících naopak na skutečnost, že nebyly spojeny s výukou historie ani příbuzných oborů a pietních vzpomínkových akcí se neúčastnily.

V metodologické části autorka s využitím teoretické literatury rozebírá koncept paměti, analyzuje pořízené rozhovory a zamýšlí se nad jejich úskalími – např. pokud se týče rozhovorů s narátory, zastupujícími ve výzkumném záměru nejmladší generaci. Hodnotí také svou pozici výzkumnice, která se tématu Lidic z jiné perspektivy věnovala již ve své bakalářské práci.

V teoretické části se Kateřina Šonová zabývá stručným vylíčením historie kladenského gymnázia, tragickými událostmi, které roku 1942 postihly lidické občany, a historií i současností pietního vzpomínání na osudy obce a jejích obyvatel.

Jádro práce tvoří část interpretační, v níž si autorka zvolila k rozboru několik tematických okruhů. Z okruhu, v němž si Kateřina Šonová všimá předávání vzpomínek dalším generacím, vyplývá, že vzhledem k blízkosti Kladna a Lidic je pro část narátorek a narátorů významná rodinná paměť. Pompéznost pietního aktu v období komunistického režimu, zdá se, způsobila jeho „přesycení“, které po roce 1989 vedlo k poklesu zájmu veřejnosti o návštěvu Památníku Lidice. Paradoxně mohla patrně způsobit i „vytrácení lidských osudů z obecného vzpomínání“ (s. 50). Další kapitola je věnována průběhu piety v Gymnáziu Kladno. Zde Kateřina Šonová mj. poukazuje na podobný věk některých žen a dětí, které byly do budovy gymnázia roku 1942 soustředěny, a studentek a studentů, kteří školu navštěvují (s. 59). Studenty, domnívá se, by měl jejich osud oslovit, neboť se do něj takto mohou lépe vžít. Na s. 71 pak pokládá klíčové otázky o vyváženosti a citlivém přístupu ke vzpomínání

Ze závěrů autorky vyplývá, že zkušenost pietního vzpomínkového aktu by studentkám a studentům kladenského gymnázia mohla být zprostředkována srozumitelněji. V daném případě je podle Kateřiny Šonové nutné mladou generaci o historických událostech lépe informovat.

Domnívám se, že práce Kateřiny Šonové může napomoci v diskusi o problematice vzdělávání mladých lidí v soudobých dějinách. Práce je celistvá, vhodně strukturovaná a čtivá. Autorka prokázala, že se ve výzkumném tématu orientuje. Z hlediska zvolené metody a vytyčeného cíle není práci téměř co vytknout. Jako výzkumnice formuluje své závěry věcně a v souladu s etikou badatelské práce. Domnívám se pouze, že Kateřina Šonová mohla v předkládané diplomové práci více zobecnit

závěry, které se váží k dílčímu cíli výzkumu a srovnat je s poznatky, které přináší literatura z oblasti didaktiky dějepisu. Věřím, že by tak práce byla obohacena o další podnětné informace.

K drobným stylistickým nedostatkům práce bych zařadil pouze zmínění informace, která se v práci již objevila dříve (kapitolky 1.2 a 1.2.1 na s. 13).

Práci Kateřiny Šonové navrhuji k obhajobě, a to s hodnocením mezi stupni výtečně a velmi dobře.

Otázky pro diskusi u obhajoby:

Vzpomínání na Lidice do roku 1989 probíhalo v určitém ideologickém duchu, resp. byla do nich promítána komunistická propaganda (s. 15). Zanechal způsob, jakým bylo před rokem 1989 vzpomínáno, nějaké stopy i v dnešním vnímání pietních akcí v Lidicích? Mají dle názoru autorky Lidice jako místo paměti politický rozměr a jakým způsobem se tyto veličiny prolínají dnes?

V Praze dne 2. června 2016

Mgr. et Mgr. Jaroslav Vaňous